

38. Kunnallistieteen päivät 28.-29.10.2009 Jyväskylä

Edelläkävijäkuntien palvelut - uudistamisen ja säilyttämisen suhde tavoitteenasettelussa?

Professori Vuokko Niiranen
Terveyshallinnon ja -talouden laitos
Kuopion yliopisto
- 1.1.2010 alkaen
Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
Itä-Suomen yliopisto

Kunta sosiaali- ja terveyspalveluiden foorumina

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveyspolitiikan väline

Yhteiskunnan hyvinvointipoliittiset tehtävät ja tavoitteet itsenäisinä ja ympäristöstään käsin määrittyvinä – kansainväliset ja kansalliset

Toiminnallisen ja poliittisen ohjauksen kohde

Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmät ja niiden organisaatiot sosiaalisissa, poliittisissa ja toiminnallisissa konteksteissaan

Toiminnan toteuttamisen organisaatio

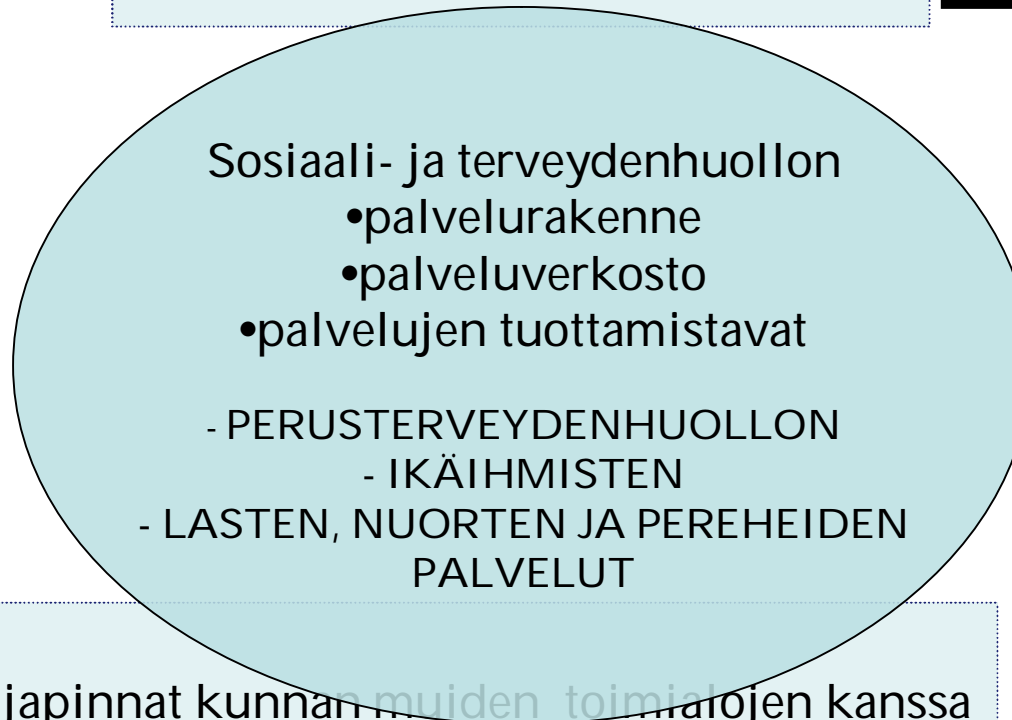
Organisaation sisäinen toiminta, henkilöstövoimavarat ja osaaminen sekä hallinto ja johtaminen

PARAS-uudistuksen lähtökohdat

Asiakas
Palvelun tuottaja/tilaaja
Sosiaali- ja terveystalouden
perustehtävä ja tavoitteet

Toiminnan
suuntaaminen,
tulevaisuusnäkökulma,
suunnitelmallisuus
ja tavoiteperusta

Sosiaali- ja terveystalouden
toiminnallinen ja alueellinen
asemoituminen
suhteessa
kunnan kokonaisuuteen

Rajapinnat kunnan muiden toimialojen kanssa
Sivistystoimi/opetus ja päivähoitopalvelut
Talous
Strateginen johtaminen,
henkilöstön osaaminen ja rekrytointi

Talous, henkilöstö,
demokratia ja
yhdyskuntarakenne

Palvelujen uudistusten tavoitteet - funktionalistinen näkökulma

- uudistus eli reformi vs muutos ja sopeutuminen

ADAPTAATIO

Kehittää tapoja palvelujen tuottamiselle ja toiminnan organisoinnille, uudistaa rahoitusjärjestelmiä ja tarkistaa kunta-valtio

TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

"Vahvistaa kunta- ja palvelurakennetta kansanvallan lähtökohdista"

JATKUVUUS JA YLLÄPITO

- Elinvoimainen ja toimintakykyinen kunta
- Eheä kuntarakenne

INTEGRAATIO

- Yhteistoiminta palvelujen järjestämisessä

(HE 155/2006vp)

Samaan aikaan TAUSTALLA

- kuntajako ja kuntien yhdistämiseen liittyvä keskustelu
- MONIALAINEN yhteistyö palveluiden tuottamisessa
- palvelujen kysynnän muutos, rahoitusongelmat, työvoimakysymykset, ikärakenteen ja huoltosuhteen muutokset, muutos, maahan- ja maassamuutto

Uudistukseen liittyy useimmiten muutakin kuin julkilausutut tavoitteet – mikä estää tunnistamasta onnistuneitakin ratkaisuja tai mikä estää hyvien tavoitteiden toteutumista

- √ funktiot ja häiriöfunktiot
- √ ilmifunktiot ja piilofunktiot
- √ funktioiden ulkopuolinen toiminta

Julkisesti tunnustettu tavoite uudistuksessa voi olla erilainen kuin "pinnan alla oleva" tavoite

Hallinnon monialaistuminen sen selkiintymisen sijaan, päätöksenteon monimuotoistuminen ja monimutkaistuminen

Uudistustavoitteisiin reagoidaan uudistamattomuudella, dynaamisella konservatismilla

Onnistuneille organisaatoratkaisuille tyypillistä kunnissa

Tiedolla johtamisen välttämättömyys

Tiedon käyttö päätösten
valmistelussa

Keskeistä ei ole ongelmien
rationaalinen ratkaiseminen
vaan

kyky ymmärtää moniulotteista
toimintaympäristöä

On tiedettävä, mitä ongelmaa
uudistuksella halutaan
ratkaista

Professoreviirien mahdottomuus

Siirtyminen professio- ja
organisaatiokeskeisestä
toimintamallista
prosessimaisiin
palvelukokonaisuuksiin
edellyttää,
että eri ammattiryhmät osaavat
jakaa omaa osaamistaan

Harva asia ratkeaa yhden
ammattikunnan voimin

*” On muistettava, ettei mikään yritys ole yhtä vaikeasti käynnistyvä,
yhtä varoen suoritettava ja tuloksiltaan yhtä epävarma
kuin uuden hallintojärjestelmän voimaansaattaminen.*

*Uudistaja saa vastaansa kaikki ne, joille vanha järjestelmä oli edullinen,
ja nekin, jotka katsovat hyötyvänsä uudesta järjestelmästä,
kannattavat häntä melko laimeasti.*

*Puoltajien penseys johtuu osaksi siitä, että he pelkäävät vastustajiaan,
joilla on tukenaan vanhat lait,
osaksi siitä että ihmiset ovat epäluuloisia eivätkä luota täysin
uudistukseen ennen kuin pitkällisen kokemuksen jälkeen.”*

(Niccolo Machiavelli: Ruhtinas, 1969,20; alkup. v.1532)

